

14 Οκτωβρίου 2020

Σπήλαιο της Θεόπετρας: Σημαντικά στοιχεία για τη διατροφή των προϊστορικών ανθρώπων

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Τα 43 άτομα που έζησαν στη νεολιθική εποχή στο σπήλαιο της Θεόπετρας τρέφονταν με σιτάρι, κριθάρι, ελιές, όσπρια και λίγο κρέας, σύμφωνα με νέα στοιχεία.

Μεταξύ άλλων, στα νεότερα στοιχεία που παρουσίασε στο 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Ελληνικού Κολλεγίου Παιδιάτρων, που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στα Τρίκαλα, η Νίνα Κυπαρίσση-Αποστολικά, δρ. Προϊστορικής Αρχαιολογίας, διευθύντρια των ανασκαφών του Σπηλαίου Θεόπετρας και επίτιμη διευθύντρια της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας του ΥΠΠΟ αναφέρεται πως: «Οι ανασκαφές στο σπήλαιο της Θεόπετρας ήρθαν να ανατρέψουν τα παλαιότερα δεδομένα οδηγώντας μας στις απαρχές της κατοίκησης της Θεσσαλίας από τον προϊστορικό άνθρωπο.

Το σπήλαιο αποτέλεσε καταφύγιο ανθρώπων για πολλές χιλιάδες χρόνια, ενώ βεβαίως είναι πολύ πιθανό ότι υπήρξαν και διαστήματα που το εγκατέλειπαν, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν, καθώς το κλίμα άλλαξε επανειλημμένως στη διάρκεια αυτών των χιλιάδων χρόνων. Το σπήλαιο χρησίμευσε επίσης στα νεότερα χρόνια ως καταφύγιο για τον ντόπιο πληθυσμό σε καιρούς πολέμου, αλλά επίσης για το σταυλισμό ζώων».

Το σπήλαιο της Θεόπετρας βρίσκεται στα δεξιά της διαδρομής από Τρίκαλα προς Καλαμπάκα, 3 χλμ. πριν από την τελευταία, σε υψόμετρο περίπου 300 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας και 100μ. πάνω από την πεδιάδα, στη βόρεια πλευρά ασβεστολιθικού όγκου που υψώνεται πάνω από το ομώνυμο Τοπικό Διαμέρισμα του Δήμου Καλαμπάκας. Πολύ κοντά ρέει ο ποταμός Ληθαίος, παραπόταμος του Πηνειού, που στη συνέχειά του διασχίζει την πόλη των Τρικάλων. Η έκταση του

σπηλαίου είναι περίπου 500 τ.μ. Η είσοδος είναι αψιδωτή διαστάσεων 17μ. πλάτος επί 3μ. ύψος και επιτρέπει στο φυσικό φως να εισέρχεται άπλετα στο εσωτερικό του. Ακριβώς απέναντι βλέπει κανείς τους βράχους και τις μονές των Μετεώρων. Είναι η δυτικότερη προϊστορική θέση της Θεσσαλίας και γειτνιάζει άμεσα τόσο με τη θεσσαλική πεδιάδα όσο και με την οροσειρά της Πίνδου, τον Κόζιακα, και αυτά τα χαρακτηριστικά από τα δύο διαφορετικά φυσικά περιβάλλοντα αντανακλώνται και στις επιχώσεις του σπηλαίου.

Ποιοι άνθρωποι έζησαν στο σπήλαιο;

Σύμφωνα με τη Νίνα Κυπαρίσση- Αποστολικά, εκτός των άλλων ευρημάτων, είχαμε την τύχη να βρεθούν ανθρώπινες ταφές στη θέση εναπόθεσής τους, ώστε δεν μένει καμία αμφιβολία ότι υπήρχαν ένοικοι αυτού του σπηλαίου. Δύο ταφές αντιστοιχούν στην μεταπαγετώδη Ανώτερη Παλαιολιθική περίοδο και η μία έχει χρονολογηθεί στα 14.990-14.060 π.Χ., ενώ τρεις ακόμη ταφές αντιστοιχούν στη Μεσολιθική, και έχουν χρονολογηθεί μεταξύ 7000 και 7500 π.Χ. Όλοι οι σκελετοί, σύμφωνα με την ίδια, ανήκουν στον τύπο του *Homo Sapiens sapiens*.

Ο βράχος της Θεόπετρας

Στα βαθύτερα στρώματα της Μέσης Παλαιολιθικής, αν και δεν βρέθηκαν ταφές αυτής της περιόδου, είχαμε όμως την τύχη να βρεθούν αποτυπώματα ανθρώπινων πελμάτων (ένα εύρημα σπανιότατο σε παγκόσμια κλίμακα , τα οποία όμως ήταν καλυμμένα, ώστε δύσκολα μπορεί να ανιχνεύσει κανείς ιδιαίτερα ανατομικά χαρακτηριστικά σε αυτά. Εκτιμάται ωστόσο, σύμφωνα με τους τύπους των λίθινων εργαλείων που βρέθηκαν σε αυτά τα στρώματα, ότι εκεί ζούσαν Neanderthal. Σύμφωνα με παλαιοπαθολογική ανάλυση σε ανθρώπινα οστά της νεολιθικής περιόδου, τα περίπου 43 άτομα που υπολογίζεται να έζησαν αυτή την περίοδο στο σπήλαιο, φαίνεται πως ήταν αρκετά υγιή, όπως ανέφερε η αρχαιολόγος.

Η εγκατάλειψη του σπηλαίου από τους ενοίκους του γύρω στα 4,000 π.Χ. πιθανότατα συνδέεται με φυσικά φαινόμενα καθώς και με την εκμετάλλευση της γης με την καλλιέργεια: η έντονη δράση του νερού που μπήκε στο σπήλαιο μέσω των καρστικών αγωγών προς το τέλος της Νεολιθικής και η αποκόλληση και κατάπτωση μεγάλων τεμαχών από την οροφή, πάλι εξ αιτίας διάβρωσής τους, πιθανότατα ώθησε τους ενοίκους έξω από το σπήλαιο σε αναζήτηση άλλου τόπου εγκατάστασης και σε έναν τρόπο ζωής που γνώριζαν ήδη από υπαίθριους οικισμούς στην ευρύτερη περιοχή τους, όπως, επίσης, επισήμανε η Δρ. Νίνα Κυπαρίσση-Αποστολικά.

Λόγω της σπουδαιότητάς του για την ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, το σπήλαιο αναδείχτηκε σε επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο, ενώ τα ευρήματά του εκτίθενται στο Κέντρο Τεκμηρίωσης και Εκπαίδευσης Σπηλαίου Θεόπετρας (Μουσείο) στην είσοδο του χωριού, όχι μακριά από το σπήλαιο.

Πηγή: briefingnews.gr